

UCHWAŁA NR XI/86/2020
RADY GMINY ŻYRZYN
z dnia 27 maja 2020 r.

w sprawie uczczenia 30-lecia odrodzenia samorządu terytorialnego.

Działając na podstawie art. 18 ust. 1, w związku z art. 7 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713) - Rada Gminy, działając na wniosek Przewodniczącej Rady Gminy Żyrzyn uchwala, co następuje:

§ 1.

Dla uczczenia 30-lecia samorządu terytorialnego - Rada Gminy Żyrzyn wyraża szacunek i uznanie dla wszystkich, którzy swoją pracą i zaangażowaniem przyczynili się do utworzenia samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2.

Z okazji 30-lecia samorządu terytorialnego, Rada Gminy Żyrzyn składa podziękowania wszystkim, którzy przez 30 lat budowali „Małą Ojczyznę” - Gminę Żyrzyn, a w szczególności:

- 1) Przewodniczącym i Radnym Rady Gminy Żyrzyn, Wójtowi i jego zastępcom, sołtysom i członkom rad sołeckich, pracownikom samorządowym, instytucjom i zakładom pracy oraz organizacjom pozarządowym - za wkład pracy i zaangażowanie w rozwój Gminy Żyrzyn;
- 2) mieszkańcom, za pracowitość, przedsiębiorczość i aktywność w życiu Gminy Żyrzyn;
- 3) przyjaciółom i sympatykom Gminy Żyrzyn, za udzielaną wszechstronną pomoc i wsparcie dla inicjatyw podejmowanych w Gminie Żyrzyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Historia samorządu terytorialnego w Polsce sięga czasów średniowiecza. Tworzyły się wtedy wspólnoty rodowe, a najstarszą formą osiadłego życia była wieś.

W XII i XIII wieku działali kasztelani, którzy byli urzędnikami mianowanymi. W Polsce dzielnicowej XIII wieku pojawił się urząd sołtysa, który stał się i jest do dnia dzisiejszego jednym z najbardziej charakterystycznych elementów społeczności wiejskiej. W tym samym okresie w miastach zaistniała instytucja wójta.

Sprawy państwowe były rozpatrywane przez lokalne zjazdy, które w XIV wieku przekształciły się w sejmiki ziemskie.

W ciągu XV stulecia instytucję wójta przeniesiono na wieś i od tego czasu zarówno wójt, jak i sołtys stali się liderami społeczności wiejskiej.

Urzędowi sołtysa towarzyszyła powstająca stopniowo forma samorządu terytorialnego - tzw. ława wiejska. W XVI wieku urząd sołtysa stracił znaczenie na rzecz urzędu wójta.

W czasach zaborów urząd wójta i sołtysa stanowiły system administracji państwa na najniższym szczeblu.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z marca 1921 roku wprowadziła podział państwa na województwa, powiaty i gminy - będące jednocześnie jednostkami samorządu terytorialnego. Po przewrocie majowym w 1926 roku ustrój Polski uległ procesowi centralizacji. W 1933 roku tzw. ustawa scaleniowa i wprowadzona w 1935 roku konstytucja kwietniowa doprowadziły do ujednoczenia struktur samorządu terytorialnego na terenie całej Polski, przy jednoczesnym wzmocnieniu roli wojewodów i starostów oraz z ograniczeniem zakresu bezpośredniego oddziaływania społeczeństwa w działalności jednostek samorządu terytorialnego.

Rok 1939 przerwał funkcjonowanie trójszczeblowego podziału władzy na województwa, powiaty i gminy.

Niestety po wojnie Polska znalazła się w nowej rzeczywistości. Po wyzwoleniu władze stalinowskie nie pozwoliły na odbudowę struktur samorządowych. Dekretem PKWN z 1944 roku reaktywowano urząd wojewody i starosty w roli organów administracji rządowej, a następnie ustawą o organizacji i zakresie działania rad narodowych całkowicie zniesiono działalność samorządową. Ustawa z 1950 roku wprowadziła rozwiązania zaczerpnięte z ustroju Związku Radzieckiego. Zlikwidowano urzędy wojewodów i starostów, ograniczono zasady samorządności, a uprawnienia zniesionych organów przejęły rady narodowe, które także w gminach stały się terenowymi organami administracji rządowej.

Mimo podejmowanych w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku prób odbudowy autentycznego samorządu terytorialnego proces ten nie powiódł się. Dopiero powstanie w 1980 roku NSZZ „Solidarność” zapoczątkowało budowę społeczeństwa obywatelskiego.

Samorząd odzyskał swoje miejsce dopiero po odzyskaniu suwerenności przez Polskę w 1989 roku po pierwszych po wojnie wolnych wyborach.

W dniu 8 marca 1990 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o samorządzie gminnym, na mocy której powołano do życia samorząd terytorialny jako podstawową formę lokalnego życia publicznego, najpierw na szczeblu gminy, a od 1999 roku także na szczeblu powiatu i województwa.

27 maja 1990 roku odbyły się pierwsze demokratyczne wybory do rad gmin, a w 2000 roku został ustanowiony Dzień Samorządu Terytorialnego, obchodzony co roku 27 maja.

Reforma samorządu terytorialnego rozpoczęła proces decentralizacji państwa i wprowadziła w życie zasadę pomocniczości. Wspólnoty lokalne uzyskały podmiotowość prawną, polityczną i ekonomiczną. Rozpoczął się czas obywatelskiej aktywności i realnej współodpowiedzialności za sprawy publiczne.

Samorząd terytorialny znajduje się w ciągłym rozwoju. W Polsce w ostatnich latach nastąpiło wyraźne przesunięcie realizacji zadań z zakresu interesu publicznego ze szczebla rządowego na szczebel samorządowy.

Dalszy rozwój Polski, w tym także naszej gminy, w bezpośredni sposób zależy od kondycji samorządu terytorialnego.

Ostatnie 30 lat było czasem bardzo dynamicznego rozwoju Gminy Żyrzyn.

Zrealizowaliśmy wiele nowych istotnych projektów w sferze użyteczności publicznej, m.in.: wybudowane zostały nowe obiekty oświatowe (budynki szkół podstawowych w Osinach i Skrudkach, budynek Gimnazjum - obecnie użytkowany przez Szkołę Podstawową w Żyrzynie, budynek Przedszkola Gminnego oraz hala sportowa). Po wykonanej modernizacji budynku po dawnej Szkole Ogrodniczej, powstał Dom Pomocy Społecznej z mieszkaniami chronionymi, zmodernizowany został budynek SP ZOZ w Żyrzynie, a także budynki komunalne, w których znajdują się mieszkania. Zmodernizowane zostały lub wybudowane nowe obiekty z przeznaczeniem na świetlice wiejskie (w Zagrodach, Żerdzi, Wilczance, Borysowie, Bałtowie, Jaworowie, Strzyżowicach, Parafiance, Kotlinach i Żyrzynie - budynek biblioteki). Kapitałowego remontu doczekał się zabytkowy dworek Kossaków w Kośminie i kościół parafialny w Żyrzynie. Powstały liczne nowe odcinki dróg i chodników, wykonywano wiele remontów i modernizacji dróg gminnych i powiatowych - przy zaangażowaniu środków gminnych. Poprawiana była sieć wodociągowa i powstała kanalizacja, którą objęte są sołectwa Żyrzyn, Zagrody, Osiny i Wola Osińska. Zbudowaliśmy wiele nowych boisk sportowych, placów zabaw, siłowni i miejsc rekreacji plenerowej. Dbając o bezpieczeństwo naszego społeczeństwa poprawialiśmy remizy strażackie i wyposażaliśmy OSP w nowe samochody bojowe (Bałtów, Osiny, Żerdź, Żyrzyn).

Realizowaliśmy liczne projekty społeczne, podnosząc standard edukacji, ochrony zdrowia, a także proponując nowe formy działań kulturalnych i edukacyjnych.

Na wszystkie swoje działania pozyskiwaliśmy duże środki zewnętrzne, w tym także pochodzące z Unii Europejskiej.

Z perspektywy 30 lat samorządności w Gminie Żyrzyn, Rada Gminy VIII kadencji kieruje podziękowania do wszystkich animatorów aktywności samorządowej, a przede wszystkim do Radnych i Wójta Gminy Żyrzyn, sołtysów i przedstawicieli rad sołeckich oraz pracowników

samorządowych wszystkich kadencji. Wielu spośród tych osób służyło i służy naszemu środowisku przez kilka kadencji.

Zaangażowanie tych osób przyczyniło się do tego, że dzisiaj nasza „Mała Ojczyzna”, jaką jest Gmina Żyrzyn, stanowi doskonałą podstawę do dalszego rozwoju dla obecnych i przyszłych pokoleń naszych mieszkańców.

Najdłużej swoje obowiązki w samorządzie gminnym sprawuje Pan Andrzej Bujek, który pełni funkcję Wójta Gminy Żyrzyn od ośmiu kadencji.

Na przestrzeni tego czasu Przewodniczącymi Rady Gminy Żyrzyn byli: Pan Tomasz Jaremek, Pan Jacek Furtak i Pan Wojciech Olszak.

Obecnie funkcję Przewodniczącej Rady Gminy pełni Pani Teresa Gruda.

Radnymi, którzy w okresie 30 lat pełnili swoje funkcje przez okres co najmniej 3 kadencji są: Pan Jan Trybuła, który jest także Radnym obecnej kadencji, Pan Jacek Furtak, Pan Zenon Kwit, Pan Tomasz Jaremek, Pan Stanisław Matraszek, Pan Wojciech Olszak, Pani Joanna Wolska, Pan Jan Grobel, Pani Grażyna Szlendak, Pan Bogdan Nowacki i spośród tych, którzy odeszli od nas nazawsze: Pan Waldemar Krzysztof Gędek i Pan Bogusław Drzazga.

Wśród obecnych sołtysów najdłużej sprawują swoją funkcję Pan Marian Łysiak ze Strzyżowic i Pan Stefan Wiśniewski z Zagród.

Przez cały 30-letni okres funkcjonowania samorządu gminnego służą swoją pracą Gminie Żyrzyn: Sekretarz Gminy Pani Iwona Góźdź oraz urzędnicy samorządowi zatrudnieni w Urzędzie Gminy Żyrzyn: Pani Halina Henrykowska, Pani Henryka Pietrasiak i Pani Anna Karpińska.